

KURJER LITEWSKI

WYDAWNICTWA ROK VIII.

Wychodzi codziennie rano, oprócz dni poświęconych.

REDAKCJA I ADMINISTRACJA prospekt 5-to Jerski № 28.

Adres telegraficzny: Wilno Kurjer. — Skrzynka pocztowa № 96.

Telefon № 129, telefon drukarni № 685.

Administracja otwarta od godz. 10—4 po poł. W niedziele od 12—1 p. p.

Redaktorzy przyjmują od godz. 1—2 po połud.

CENY OGŁOSZEŃ:

Nadesłane za wiersz petytowy w tekście lub jego miejsce 1 rub.
 Ogłoszenia na 1-iej stronie za wiersz petytowy lub jego miejsce 60 kop.
 Ogłoszenia na 1 str. o pożytek państw. za wiersz pet. lub jego miejsce 1 rb.
 Reklamy za wiersz petytowy lub jego miejsce 40 kop.
 Nekrologi za wiersz pet. lub jego miejsce na 1 str. 50 k., po tekście 30 k.
 Z życia towarzyskiego. Zawiadomienia do 10 wierszy — 5 rb.
 Ogłoszenia zwyczajne miejscowe za wiersz pet. lub jego miejsce 18 kop.
 Ogłoszenia zwyczajne zamiejscowe za wiersz pet. lub jego miejsce 20 kop.
 Drobne ogłoszenia za każdy wyraz 4 kop., najmniejsze 40 kop.
 Posady i prace 3-krotne ogłoszenie 20 wyrazów 1 rb.
 Ogłoszenia w niedzielnych numerze o 25 proc. drożej.
 Dołączenie prospektów do „Kurjera” 7 rb. od tysiąca oprócz opl. poczt.

WARUNKI PRENUMERATY

Rocznica	Półrocz.	Kwartal.	Miesięcz.
8—	4—	2—	—70
10—	5—	2,50	—84
16—	8—	4—	1,50

W WILNIE...
 PRZESYŁKA POCZTOWA...
 ZAGRANICĄ...
 Zamiana adresu 20 kop. — Za odnośnienie do domu 10 kop. miesięcznie.
 Listów niefrankowanych lub niedostatecznie opłaconych „Kurjer” nie przyjmuje.
 Rękopisy — nie sastrzeżonych do swrotu — nie przechowuje.

Ogłoszenia „Kurjer” drukuje tylko w języku polskim. — Ogłoszenia przyjmuje się w Administracji „Kurjera Lit.” do godz. 4 p. p. Od 4—6 p. p. w Biurze Ogłoszeń L. i E. Metzki i S-ka, Wielka 33, telefon № 893. Po godz. 6-iej nekrologi i inne niecierpiące zwłoki za wiadomienia, w drukarni Józefa Zawadzkiego, Suworowska № 3.

Numer pojedynczy 5 kop. Rękopisy i listy w sprawach redakcyjnych prosimy adresować: Do Redakcji „Kurjera Litewskiego” w Wilnie. — Ogłoszenia, oferty i listy w sprawach prenumeraty prosimy adresować: Do Administracji „Kurjera Litewskiego” w Wilnie. Numer pojedynczy 5 kop.

Przypominamy Sz. Prenumeratorom, że czas odnowić przedpłatę za kwartał IV 1912 r.

KONIAK SZUSTOWA

Koncertowa Ogrodu Botanicznego dyr. I. SZUMANA.
 Dzisiaj Wspaniały Concert-Cosmopolite.
 Występ ulubienicy publiczności Etoile Expresse.

KINEMATOGRAF
BRONISŁAWA
 Dziś kinematograf zamknięty.
 Jutro nowy program!

Teatr Familijny
R. Sztremera,
 Wielka 74.

Prosp. 5-to Jerski № 28. Prosp. 5-to Jerski № 28.

Redakcja i Administracja
 „Kurjera Litewskiego”
 przeniesione zostały na prospekt 5-to Jerski
 № 28.

D-r WŁ. ŁOWMIANSKI
 Leczenie z zagranicy. Spec. choroby
 nosa i ucha. Godz. przyj.: 11—115-4
 Preobrażenska d. № 7 m. 4. 60456

KSIĄDZ PIOTR SKARGA
 SZKIC HISTORYCZNY.
 Wydawnictwo „Przyjaciela” na
 uczczenie jubileuszu.
 Cena 12 kop.
 Do nabycia we wszystkich księ-
 garniach i w redakcji „Przyja-
 ciela”.

Wzrost dumy narodowej.
 Mielśmy sposobność zauważyć
 niekiedy na szpaltach naszego
 Kurjera, że od pewnego czasu daje się
 w Kurjerze zauważyć jakiś inny cha-
 rakter psychiczny. W sprawach mie-
 jscowych Francja zabiera za-
 waga głos śmielej, pogroźki zaś wo-
 ków nie budzą takiego panicznego
 strachu wśród ogółu, jak to było za
 czasów Faszody, gdy z powodu za-
 waga tego miasta przez francuzów
 weszliśmy w zatarg z Anglią, lub w
 ostatnim stadium sprawy maro-
 ckiej, gdy doleciał do Francji po-
 zycja szabi niemieckiej. Innym cha-
 rakterystycznym rysem niedawno
 minionej epoki były też wprost hi-
 steryczne sceny, jakie się odegrywa-
 ły przy wizycie we Francji rosyj-
 skiego admirała Avellana, sceny,
 w których, że ogół ludności żył do-
 waga obawie przerażenia, w wiesz-
 cze we własne siły. Pomijamy
 sceny, które zjawiały się w innych dziedzin
 życia, z łatwością sobie przypomnia-
 łyśmy, że o zaletach Fran-

grawać, żołnierz i oficer, odzyskali
 niar w społeczeństwie. I w ten spo-
 sób duma dostatków gospodarczego
 i duma wojenna, trudne do pogodze-
 nia i rzadko się godzące, połączyły
 się z sobą — powiada Rey — w u-
 czucie śmiałości i pewności siebie.
 Autor bierze w obronę rządu rep-
 ublikańskie, które nie były tak li-
 che i niegodziwe, jak to powiadała
 przeciwnicy. Śród ludzi, stojących u
 steru, znaleźli się dwaj ludzie. „Na
 zewnątrz p. Clemenceau zajął wobec
 Prus stanowisko godne i stanowcze,
 zamykając okres haniebnych ustę-
 pstw, a na wewnątrz p. Briand od-
 dawał się rzucić hasło uspokojenia
 waśni stronnicych i powagi władzy.
 Obydwaj ci mężowie stanu wy-
 stąpili stanowczo przeciwko wicher-
 nom rewolucyjnym, propagandzie
 antymilitarystycznej, zakładaniu
 związków socjalistycznych śród ur-
 zędników i t. d. Dzisiejszy rząd
 Poincaré jest już stanowczym wy-
 razicielem nowego ducha.

Przechodząc różne dziedziny ży-
 cia, Rey zastanawia się też nad mło-
 dzieżą i zaznacza, że cechą jej jest
 dziś zdrowie. Synowie zwycięzo-
 nych z r. 1870 „nosili na sobie wprost
 fizycznie ciężar klęski i nie mogli
 być bohaterami, bo krew ich nie by-
 ła dość szlachetna, a nerwy były
 zbyt przeczułone, za czym szła nie-
 zdolność czynu, nadmierny intelek-

tualizm, słabość woli, brak równo-
 wagi i pesymizm”. Obecnie mło-
 dzież chce być silna i zdrowa, odda-
 je się sportom i odradza się „duma
 fizyczna”.

W ostatnim wreszcie rozdziale o
 „Ojczyźnie” p. Rey zaznacza, że do
 niedawna we Francji widocznym by-
 ło osłabienie patriotyzmu zarówno
 śród szerokich warstw, które prze-
 dewszystkiem chciały spokoju i do-
 statków, jak wśród warstw najwyżej
 wykształconych, gdzie goniono za
 nowościami, a więc za pacyfizmem,
 miłością ogólnoludzką, obojętnością
 międzynarodową. Odrodzenie obec-
 nie patriotyzm wyraża się przede-
 wszystkim w poczuciu jedności na-
 rodowej i chęci uśmierzenia wałk
 wewnętrznych. Następuje zaś zjawie-
 ła się w przywiązaniu do szczepe-
 wy własności narodu „l'orgueil
 de la race”, którego wyrazem jest
 to, że „chcemy być czystymi fran-
 cuzami, a to odróżnienie przywią-
 zanie do własnej rasy jest widocznym
 znakiem odzyskanego zdrowia”.

Kilka przytoczonych urywków
 zachęci może czytelników do zapo-
 znania się z dziełem Reya, a w każ-
 dym razie uprzytomni im, że na wi-
 downi międzynarodowej odegrały
 znowu zaczyna rolę czynnik poważ-
 ny — odrodzenie francuskiej dumy
 narodowej.
 M. T.

Do prawyborców z II-giej kurji m. Wilna.

Dziś (w sobotę) odbędą się wybory z drugiej kurji miasta
 Wilna.
 Obowiązkiem obywatelskim każdego na listę prawyborców
 zapisanego jest stawić się by wziąć w wyborach udział.
 Jesteśmy głęboko przekonani, że nie pomogą przewrotne ga-
 daniny i rozsiewane kłamstwa. Żaden szczerzy polak nie będzie się
 wahał i odda głos swój jedynie na
 księdza Stanisława Maciejewicza.

Wszyscy prawyborcy, których nazwiska rozpoczynają się (według abecadła rosyjskiego) od litery A do M powinni swe głosy składać do urn wyborczych w Sali miejskiej (gdzie Grand-Hotel) ulica Ostrobramska Nr. 10.

Ci zaś wyborcy, których nazwiska rozpoczynają się od litery N aż do końca, t. j. do litery rosyjskiej Ja będą głosowali w sali Zarządu miasta, ulica Dominikańska.

Z powodu różnicy, jaka zachodzi pomiędzy abecadłem polskim, a rosyjskim, ażeby nasi wyborcy nie mylili się, podajemy tutaj początkowe litery nazwisk.

W Sali miejskiej przy ulicy Ostrobramskiej Nr. 10 powinni głosować ci wyborcy, których nazwiska rozpoczynają się od liter następujących: czytając po polsku:

A, B, W, G, H, D, E, Z, Z, I, J, K, L, I i M.

W Zarządzie miejskim przy ul. Dominikańskiej powinni głosować te osoby, których nazwiska rozpoczynają się od następujących liter:

N, O, P, R, S, T, U, F, Ch, C, Cz, Sz, Szcz, Ju i Ja.

Głosować można tylko przez osobiste wręczenie głosu w lokalach wskazanych, nie zaś przez wrzucanie kartek wyborczych do skrzynek pocztowych. Na kopertach nie powinno się nie pisać.
 Idąc na wybory, trzeba wziąć z sobą obydwa blankiety, przez policję przyslane. Jeden z nich, zadrukowany jest dowodem na prawo głosowania i bez niego nikt do głosowania dopuszczony nie będzie. Drugi blankiet jest właściwie kartą wyborczą, czyli głosem. W odpowiednim miejscu należy na nim napisać po rosyjsku nazwisko i imię kandydata, imię ojca, stanowisko i numer, pod którym zapisany jest na liście prawyborców. Po zapisaniu kartka

dnika, może zająć wypadek, że zarządzone zostanie ponowne głosowanie i kto nie będzie miał blankietu, do głosowania dopuszczony nie będzie.

Oddawanie głosów w Sali miejskiej i w Zarządzie miasta odbywać się będzie od 9 rano do 9 wieczór. Po tej godzinie nikt już wpuszczony nie będzie, natomiast wszyscy, którzy o tej godzinie znajdują się na miejscu, głos swój oddać będą mogli.

Zwracamy uwagę prawyborców, by od nikogo nie brali kopert zapieczętowanych z kartami wyborczymi, mogą się bowiem zdarzyć wypadki, że ludzie złej wiary nadużyją w ten sposób zaufania i dadzą kartkę wyborczą z innym niż ks. Maciejewicza nazwiskiem. Agenci Centralnego Komitetu Wyborczego, popierającego wybór ks. Maciejewicza, będą mieli dowody legitymacyjne, których okazania żądać należy.

Po wszelkie informacje i wyjaśnienia zwracać się należy do księciółów, lub członków Centralnego Komitetu Wyborczego.

WYBORY.

Wynik wyborów w kurji żydowskiej w Wilnie.

Jak wiadomo, w dn. 27 bm. (10 października) odbyły się w naszym mieście wybory wyborców z kurji żydowskiej. Ogółem podano głosów 5,044, z których 3,149 głosów otrzymał kandydat żydowski komitetu centralnego, dr. Jakub Wygodzki, a 1,828 otrzymał kandydat komitetu demokratycznego, Mojżesz Rafes. 67 głosów podano rozstrzelonych.

Nieznamość ordynacji wyborczej. Wezorem Zarząd miejski otrzymał przez pocztę kilkadziesiąt kopert z głosami prawyborców żydów. Głosy te oczywiście są nieważne.

Wobec tego przestrzegamy dziś naszych prawyborców, ażeby nie wrzucali głosów swoich do skrzynek pocztowych, lecz odnosili osobiście do Sali miejskiej lub do Zarządu miasta. Na kopercie żadnego adresu pisać nie potrzeba.

Kandydatura litwomańska. „Viltis” rozsyła przy ostatnim swym numerze całe pliki odezwy, w których na kandydata z II kurji m. Wilna zaleca się niejaki radca kolegjalny, p. Kajruksis, którego kandydatura miała być uchwalona na jakimś zebraniu litwomańskim w dn. 26 bm.

Wysłał też w języku polskim jednodniówka p. t. „Poseł z Wilna”, zalecająca tegoż pana, a ułożona o tyle „chytro”, że przytoczono tam nawet urywek z wiersza Komopnickiej. „Chytrość” ta zresztą na nic się nie przyda, zbyt już są znane litwomańskie sztuczki, a jeśli nie o innego, to ohydny język i mnóstwo błędów odsłania ukrywaną prawdę.

Prawyborcy z kurji ziemiańskiej w gub. wileńskiej.

Wylno. Wybrani zostali na wyborców pp.: Witold Heuwaldt, Paweł Kończak, Józef Minceyko, Ignacy Parczewski, Henryk Święcicki i Stanisław Wańkowicz.

Wilejka (tel. własny). Wybrani Gieczewicz, Kijakowski, Kopeć, Lubanski, Oskierka i Świętozbecki.

Troki (tel. własny). Wybrani Korjowo, Pomarnacki, Sokolowski, Strumilko i Zylinski.

Świeciany (tel. własny). Na zjeździe kurji ziemiańskiej wybrani zostali: Aleksander Chomiński, Mieczysław Jajowski i Bolesław Skirmunt.

Lida (tel. własny). Wybrani Moraczewski, Mikulski, hr. Puttkamer, Rymysz, Sieklucki i Sumorok.

Osztmiana (tel. własny). Z 69 uprawnionych przybyło 40. Na wyborców wybrano w porządku otrzymanych głosów: ks. Maczyski, Bron. Umiaszowski, Hip. Korwin-Milewski, Jan Lastow-

ski, Jan Lokuciejewski i Ferdynand Ruszczyk.

Dzisiaj (tel. własny). Wybrani zostali pp. Edmund Piłsudski, Józef Romanowicz, Stanisław Molł, Bronisław Zdrojewski, Władysław Dmochowski, Władysław Kozielec-Pokdewski.

Prawyborcy w gub. kowieńskiej. We wtorek 2 (15) października we wszystkich miastach powiatowych gub. kowieńskiej odbędą się zebrania przedwyborcze ziemiańskie.

Nazajutrz 3 (16) października rano również we wszystkich miastach powiatowych gub. kowieńskiej odbędą się powiatowe prawyborcy wyborców z kurji ziemiańskiej.

Rezultat całych wyborów w gub. kowieńskiej zależy od liczby uczestników w prawyborach powiatowych. Każdy więc z posiadaczy głosu obowiązany jest moralnie do stawienia w dniach powyższych w swem mieście powiatowym, gdyż być może, że on jeden swoją nieobecnością zdecyduje o złożeniu mandatu poselskiego w gub. kowieńskiej w ręce niewłaściwe i sprawom naszym wrogie.

Z kurji miejskiej w Szawlach. Szawle (tel. własny). Z pierwszej kurji miejskiej wybrano żyda postępowca adwokata Chorążyczkiego.

(z) Prawyborcy w pow. mińskim. Przedwyborcze zgromadzenie prawyborców właścicieli ziemskich połaków z pow. mińskiego, zwołane przez dotychczasowych wyborców ostatniego 5-lecia, hr. H. Druckiego-Lubeckiego i p. U. Krupskiego, odbędzie się w dniu 2 (15) października, we wtorek, o godz. 10 rano w sali Tow. rolniczego.

Tegoż dnia, o godz. 12 odbędą się prawyborcy na połaków wyborców powiatowych, których na powiat miński wyznaczono 2.

Prawyborcy w II kurjach rosyjskiej i polsko-żydowskiej odbyły się w dniu 28 (11) b. m. rezultaty zostaną ogłoszone dziś po obliczeniu głosów.

Z kurji miejskich w Pińsku. Pińsk (tel. własny). Odbyły się prawyborcy z kurji miejskich w Pińsku. W pierwszej kurji wybrany Boruszek, żyd pokątny doradca. W drugiej kurji — Dukor, żyd dentysta.

Prawyborcy w Dyncburgu. Dn. 27 września (10 paźdz.) z polskiej kurji większej własności ziemskiej z obecnych 12 ziemian jednoosobnie powołano na wyborcę doktora Henryka Dymuszę, b. posła do I Dumy.

W I-iej kurji miejskiej wybrano na wyborcę barona Engelhardta.

Wybory w Królestwie. W ubiegłą środę odbyły się w Kielcach wybory miejskie z Kielc i powiatu kieleckiego. Lista kandydatów na wyborców z m. Kielc, wystawiona przez polskie komitety obywatelskie przeszła około 1,100 chrześcijan i 800 żydów. B. poseł Jaroński, mimo zaciętej agitacji przeciw niemu ze strony żydów, otrzymał o 100 głosów więcej od kandydata, popieranego przez żydów.

Wybór p. Jarońskiego na posła jest zapewniony.

W Płocku na zebraniu wyborczym z pow. płockiego powołani zostali na wyborców prawie jednogłośnie pp.: Jerzy Gościński, Władysław Płoski i Henryk Strzeszewski.

Kandydaci z Petersburga. Postępowy petersburski wystawił kandydaty do Dumy Państwowej następujące: Wielichowa, Barzysznikowa i Kalugina. Nazwiskom tym partja kadetów przeciwstawia kandydatów: Miłukowa, Rodiczewa i Szynigarewa.

DO PP. KORESPONDENTÓW I CZYTELNIKÓW.

Redakcja „Kur. Lit.” uprzejmie prosi swych korespondentów i czytelników o natychmiastowe doniesienie telegraficzne o rezultatach wyborów powiatowych w kraju naszym.

In dramatyczne. Tom IV. Nakład Gebethnera i Wolffa. Tom niniejszy dzieł dramatycznych Shakespeara w wydaniu dwunastu tomów...

OFIARY

Złożone w Administracji „Kurjera Litewskiego”

Na wpisy: zamiast depeszy na ślub p. Heleny Zwolińskiej z p. Skolimowskim Michałostwo Obieziercy i r.b.

GIEŁDA.

Tel. Handl. Ag. Pet. Petersburg, 28 IX 1912 r. Nastrój dla walorów państwowych

Table with financial data including exchange rates for London, Berlin, and various currencies like the Russian ruble and Polish zloty.

Table listing prices for various types of grain, including wheat, rye, and barley, with prices per bushel or hundred pounds.

GENY ZBOŻA.

Doniesienia telegraficzne Ag. Pet. Berlin, 28 IX (w mark. za 1000 kilo). Pszenica na termin bliższy...

Table listing prices for oil, flour, and other foodstuffs, including items like 'Zyto na termin bliższy' and 'Mąka pszen. wol. „kруп.”

WILNO, dn. 25 września.

Zakłady przemysłowe, składy towarowe i podjazdówka hr. A. Tyżkiewicza. za pud w kop. Zyto miejscowe furmankowe 95-96

Table listing prices for various types of wool, including 'Zyto miejscowe wagonowe' and 'Zyto rosyjskie'.

Rynek Stefański.

Table listing prices for various types of potatoes, including 'Kartofle za beczkę' and 'Kartofle za osmine'.

Table listing prices for various types of fish, including 'Grzyby suszone za funt' and 'Kury za sztukę'.

Advertisement for 'COMME TOI' perfume, featuring the text 'PARFUM ULTRA PERSISTANT ED. PINAUD PARIS'.

Advertisement for 'W ARCO' (Tyrol pol.) and 'Dr. KALIKST WŁYŃSKI'.

Large advertisement for 'MASZYNY DO PRZYRZĄDZANIA PASZY' (Machinery for hay making) by Bamford, featuring illustrations of machinery and text in Polish.

Advertisement for 'Środek wzmacniający' (Strengthening agent) by Haematogen D-ra Hommela, describing its benefits for health.

Advertisement for 'Piękność' (Beauty) soap by Ferd. Mülhens, featuring an illustration of a soap box and text describing its quality.

Advertisement for 'MAOK' (Tepl Robactwo) featuring a large illustration of a cow and text about its benefits.

Advertisement for 'Zadziwiająca skutki' (Amazing results) featuring an illustration of a person and text about health benefits.

Advertisement for 'A. WOLFSCHMIDT w Rydze' (A. Wolf Schmidt in Riga), featuring a coat of arms and text about their products.

Advertisement for 'SKRZYPCE, MANDOLINY' (Violins, Mandolins) by Optyk Rubin, featuring an illustration of musical instruments.

Advertisement for 'Haczyk I K S' (Hook and Key) and 'Znalezione pieniądze' (Found money), featuring text about services and lost items.

Advertisement for 'Wydawnictwo GEBETHNERA I WOLFFA ŚWIAT ZWIERZĄT' (World of Animals) featuring text about a book on animals.

Advertisement for 'Slójd, Skład Raffij, wódrów i petyku' (Slideshow, Warehouse, etc.) featuring text about a business or service.

Advertisement for 'WAPNO PALONE MIELONE' (Ground lime) featuring text about its uses and quality.

Advertisement for 'Z Laboratorium Dubois w Paryżu' (From Dubois Laboratory in Paris) featuring text about medical products.

Advertisement for 'Kto chce mieć tanie i trwałe meble' (Who wants cheap and durable furniture) featuring text about furniture.

Advertisement for 'PURGEN' (Purgative) featuring a large illustration of a person and text about the medicine.

Advertisement for 'Do 28 września otrzymano wagon arbużów' (By September 28th received raspberry wagon) featuring text about raspberries.

Advertisement for 'RESTAURACJA I HOTEL „PALAC”' (Restaurant and Hotel 'Palace') featuring text about dining and accommodation.

Advertisement for 'Czekolada „DELIKATES”' (Chocolate 'Delicates') featuring text about the chocolate.

Advertisement for 'Karlsbad' featuring text about a spa or location.

Advertisement for 'Majątek ziemski' (Land estate) featuring text about land for sale.

Advertisement for 'OGŁOSZENIA DROBNE' (Small advertisements) featuring text about various services.

Advertisement for 'Nauka i wychowanie' (Education and upbringing) featuring text about educational services.

Advertisement for 'Biuro Jasińskiej' (Jasińska Office) featuring text about an office or business.

Advertisement for 'Niemka' (German) featuring text about a person or service.

Advertisement for 'Ochroniarka' (Guard) featuring text about a security service.

Advertisement for 'Student' (Student) featuring text about a student or service.

Advertisement for 'Kupno i sprzedaż' (Purchase and sale) featuring text about buying and selling.

Advertisement for 'Kołnier' (Tailor) featuring text about a tailor or clothing.

Advertisement for 'W majątku' (In property) featuring text about real estate.

Advertisement for 'Największy Magazyn ubiorów męskich, damskich i dziecięcych' (Largest clothing store) featuring text about a clothing store.

Advertisement for 'Gabinet Tłumaczeń i PRZEPISYWANIA NA MASZYNE' (Translation and Typing Office) featuring text about a typing and translation service.

Advertisement for 'Meble' (Furniture) featuring text about furniture for sale.